

P. Pál

NYIRI GY.

*a világ
közepe*

KORDA R.T. KIADÁSA BUDAPEST

P. PÁL:

A VILÁG KÖZEPE

BUDAPEST, 1941

K O R D A R. T. K I A D Á S A

I.

Tudjátok-e, hogy hol a világ közepe?

Egy ősrégi város fekszik a tenger partján, hatalmas, de most már omladozó vár tövében. A vár falai régen tető nélkül merednek az égnek; kapujába bozót telepedett s ablaknyílásaiban futónövények indáit lengeti vidáman a nyári szél. Az omladékhoz kúszó hegyoldalra szegény emberek építettek házacskáikat minden rend és szabály nélkül. E régi házikók között itt is, ott is apró kertek zöldelnek és soklépcsős szűk utcácskák vezetnek hol erre, hol arra — aztán hirtelen megszűnnek ott, ahol éppen kedvük tartja.

A város újabb része lenn fekszik a tengeröböl mellett. Főutcája hosszú darabon párhuzamosan halad a parttal, majd balfelé fordul, emelkedni kezd, és csodálatos tornyocskákkal ékesített, régies külsejű házak között vezet föl a Fő-térre, a székes-egyházig. A főtéren egy hatalmas üzletház áll. Évszázados gyarmatárukereskedés van benne, mely messzi vidéken híres arról,

hogy a legjobb kávé, rizs, kakaó, tea és fűszer ott kapható. Ezen üzletház gazdag tulajdonosának pazar kényelemmel berendezett lakása a ház első emeletén van. Abban lakik egy kékszemű, szőkehajú 12 éves leányka, kinek Hedvig a neve. Ő a világ közepe.

Legalább is ő szentül meg van győződve erről, és igen különösnek tartaná, ha valaki másképp vélekednék.

•

A váromladéktól ketten lépegettek lefelé a hegyoldalon; egy rugalmas járású, napbarnított arcú, daliás férfi, s mellette egy előkelő egyszerűséggel öltözött, 18 éves fiatal leány. Messziről látszott rajtuk, hogy kedvtelésből utazó idegenek, akik a vidék szépségeit élvezik.

— Hogy milyen remek volt a kilátás onnan felülről, apus! — csendült meg az édes magyar szó a fiatal leány ajkán. — Ó, de pompás ötlet volt az, hogy ezzel a kitérővel fejezzük be gyönyörű utazásunkat! Felejthetetlen lesz számomra az a kép, melyet most onnan felülről láttam: nap-szállta a tengeren...

— Örülök kislányom, hogy úgy élvezted mai kirándulásunkat is — felelte derűsen az édesapa, miközben homlokáról a veríté-

ket törölgette. — Hanem hiába ment már le a nap, — tette hozzá — átkozottul meleg van még mindig! Bizony jól esnék valami frissítő!

Éppen a főtérre értek s a fiatal leány fürkészve tekintett körül.

— Nézd. ott van valami jóképű kávéház vagy cukrászdaféle; telepedjünk oda. Én is szívesen megennék egy fagyaltot.

Pár perc múlva már ott is hűsölt egyik márványasztalka mellett apa és leánya.

— No, az útitársaink most már mind otthon vannak — mondá tünődve Márta, miközben nagy élvezettel fogyasztgatta az eléje tett fagyaltot.

— Otthon leszünk mi is holnapután ilyenkor! — válaszolta édesapja. — Szép volt nagyon ez a társasutazás, de azért mégis csak jó lesz már körülnézni otthon egy kicsit.

— Ó, nem történt ott semmi baj, míg mi távol voltunk — nyugtatta meg Márta. — Ügyes fiú az az Imre! Magad is mondod mindig, hogy valósággal gazdának született.

Fekete Gusztáv mindig derűs szemében most megcsillant az apai büszkeség.

— Hát ami igaz, igaz — válaszolta, miközben elégedetten jártatta végig tekintetét a főter szemközti házsorán. És szeme hir-

telen megakadt a gyarmatárakereskedés hatalmas cégfeliratán:

C. BAUER.

— Nini! . . . Csak nem 'a Kamerád Ficeszapóni üzlete az ott?! — mondá örömteli meglepetéssel.

— Kié? — kérdezte Márta és olyan értelmetlen arckifejezéssel bámult apjára, hogy az szívből felkacagott.

— A Kamerád Ficeszapónié — ismételte a jókedvű ember nevetve és a gyarmatárakereskedésre mutatott. Egy háborús jópajtásomé, akinek Bauer Károly volt a becsületes neve.

— De hát akkor miért emlegeted ilyen cifra néven? — kérdezte Márta még mindig csodálkozva.

— Ó, legelső találkozásunk óta hívom így — magyarázta Fekete Gusztáv vidáman. — Fiatal hadnagy koromban egyszer szabadságról utaztam vissza a galíciai harc-térre, s kora reggel a vonat folyosóján állva nézegettem a mellettünk szaladó egyhangú vidéket. Egyszer csak fölrántotta az egyik szakasz ajtaját egy fiatal közöszredebli bajtárs, kinek arcán látszott, hogy abban a pillanatban ébredt fel. Izgatottan körülnézett s megpillantva rajtam a katonaruhát, egyenesen hozzám fordult német szóval:

— Ficeszapóni következik most?

— Milyen állomás? — kérdeztem csodálkozva.

Megismételte.

— Ilyen állomás nincs Magyarországon — feleltem határozottan.

— Már hogyne volna! Persze hogy van! — heveskedett a német. Aztán nagy sietőséggel előhozta a menetrendet s diadalmasan rábökött egy helyen.

— Itt van, ni!

Odanéztem.

— Vagy úgy! — kacagtam föl hangosan. — *Füzesabony!* Hát olyan csakugyan van. Körülbelül egy óra múlva leszünk ott. De ne nyugtalankodj, én is ott szállok át, tehát majd szólok neked. Egyébként ez meg ez a nevem.

Most már bemutatkozott ő is és kisült, hogy egy irányba utazunk s ő is az ezredéhez tér vissza. Később együtt is töltöttünk kinn a harctéren majdnem egy esztendőt. Kedves, csak mindig heveskedő pajtás volt. Magyarul is egész tűrhetően megtanult közöttünk és nagyon szívesen beszélt — ám rettenetes kiejtéssel. Emlékszem, hogy mikor hátra vezényeltek minket kétheti pihenőre az arcvonal mögötti kis városba

s ott együtt sétálgattunk egyszer az utcán, rámutatott egy öreg anyókára:

— Mondd, hogy hívják magyarul azt, ami ennek a fején van?

— Főkötő — feleltem.

— És milyen színű?

— Fekete.

Megcsóválta a fejét.

— Kamerád, furcsa nyelf megfan esz a matyar... Esz is van fégede, színe is van fégede, te is vagy Fégede... minden van fégede.

És hogy haragudott a feketekávéra, amit ott a pincér elénk tett! Kétségbe volt esve, hogy hogyan lehet olyan lőrét létrehozni. Kisült aztán, hogy azért olyan nagy kávészakértő, mert az apjának valamelyik kikötővárosban nagy gyarmatárskereskedése van, s ő annak átvételére készül a háború befejezése után.

— Mennyire meg lenne lepve, ha most váratlanul viszontlátna! — szólt Márta. — Érdeklődjünk utána az üzletben s látogassuk meg, ha csakugyan ő ennek az üzletháznak a tulajdonosa.

— Helyes. Állítsunk be hozzá. Mekkora néz majd az én örökvidám Karcsi barátom, ha annyi esztendő múlva újra a szeme elé kerülök!

Utasaink néhány perc múlva már odaát is voltak a Fő-tér túlsó oldalán. Az üzletben azt a felvilágosítást kapták, hogy Bauer Károly úr az irodájában van; ha vele óhajtanak beszélni, méltóztassanak talán oda fáradni.

— Ő az! — súgta Mártának az édesapja, amint beléptek az iroda ajtaján. Aztán örvendezve elindult a kissé pocakos, kissé kopaszodó, barátságos arcú úr felé, ki íróasztalához támaszkodva állt az ajtóval szemben három tisztviselője társaságában s heves taglejtésekkel magyarázott nekik valamit.

Persze mind a négyen a belépőkre tekintettek, — és Bauer Károly ajkáról egészen halkan ellebbentek e szavak:

— Hol láttam én ezt az arcot?! . . .

Bármilyen halk volt a megjegyzés — Fekete Gusztáv meghallotta. Arca komoly maradt, szemében azonban felcsillant az örök tréfagyártó vidámsága. Közelebb lépett s így felelt magyarul:

— Igazán nem tudom elképzelni, pajtás. Mert én mindig ezen a helyen tartom . . .

Bauer Károly arca hirtelen felragyogott.

— Kamerád Fégede! Hát persze, hogy te vagy! Ugyan ki másnak lenne már az első szava is tréfa meg bolondozás! Isten hozott!

S a pocakos kis ember olyan szívbéli örömmel ölelgette meg egykori bajtársát, hogy közben még a pápaszeme is majd leesett az orráról.

— Hogy kerülsz ide, drága jó barátom?!

— Egy szép külföldi körutazás végén vagyunk éppen Márta leányommal; íme, hadd mutassalak be neki — felelte a vendég. — Mikor cégtábládat megpillantottam, ő vetette fel a gondolatot, hogy érdeklődjünk irántad és látogassunk meg.

— Hát ez kedves, igazán nagyon kedves, Márta kisasszony — szorongatta a leány kezét Bauer Károly. — Parancsoljátok helyet foglalni! Azaz dehogy is! Miért ültetnélek itt le? Majd felmegyünk a lakásomba, — hiszen úgyse engedlek el egyhamar! Isten velük, Huber úr! — biccenett oda tisztviselőinek. -- Ráérünk holnap is megbeszélni azt a szállítást!

Amint a házigazda vendégeivel a lépcsőházba ért, felülről kedves, de kissé kényeskedő gyermekhang hallatszott:

— Gyere már papa, gyere!... Nagymama lefeküdt, fáj a feje, és én úgy unom magam!...

— Jövök Hédi, jövök! Vendégeket is hozok! — kiáltotta apja örömmel. Majd fölérkezve, bemutatta a bájos szőke leány-

kát. — Ez az én kis virágszálam, — mondá — öreg nagyanyjának pedig minden gondja és egyetlen szemefénye. No de parancsolatok beljebb — tessékelte vendégeit szíves szóval tovább, s odabenn helyet kínált meg őket.

Fekete Gusztáv letelepedett az egyik kényelmes karosszékbe és látható megelégedéssel nézett körül a pompás berendezésű, nemcsak igazi jómódot, de egyenesen gazdagságot eláruló lakásban.

— Pajtás, hiszen te úgy benne ülsz a jólétben, akár én egyszer gyerekkoromban, amikor a szőlőskádba pottyantam!

— Igen, hála Istennek kitűnően megy az üzletem, nincs okom panaszra — hangzott az őszinte válasz. — Dehát tudod, soha nincs teljes boldogság a világon. Nagyon fájlalom, hogy szegény jó feleségem nem érhetette meg üzletem ily nagyarányú fellendülését. Meghalt, mikor ez a kis szöszi még alig volt két éves — tette hozzá, miközben szeretettel cirógatta meg kislányát.

— Papa, én semmit se értek abból, amit beszéltek! Beszéljetek németül! — szólt közbe kissé követelődző hangon az elkényeztetett gyermek.

Hirtelen természetű apja felfortyant.

— Nna! Már megint valami bajod van?

Azt kívánnád a vendégektől, hogy hozzád igazodjanak?! Eredj inkább, s ha nagyanyád beteg, mondd meg te a Hannának, hogy terítsen, mert kedves vendégeink lesznek vacsorára!

Hédi ke kissé furcsálva nézett az apjára, de azért szó nélkül engedelmeskedett.

— Megmondtam — tért vissza pár pillanat múlva és kényelmesen elhelyezkedett a pamlag kellős közepén.

— Borzasztó, hogy mennyi türelem kell ehhez a gyermekhez! — panaszkodott Bauer Károly. — Neked is annyi bajod van a lányoddal?

A vendég igaz apai büszkeséggel tekintett a mellette ülő fiatal leányra.

— Márta már réges-régen jobbkeze az édesanyjának. Nem is tudom, mit csinálna a feleségem nélküle; ő az egész gyerekhad nevelője, kismamája, kommandírozója!

— Hát hány gyermeked van?

A vendégben megint felébredt az örök tréfagyártó.

— Hatvannyolc volt — felelte csendesen.

— Most is mindig bolondozol, Guszti, csakúgy, mint régen! — nevetett a házigazda.

— Komolyan beszélek én — hangzott a válasz. — Hat van — nyolc volt. Kettőt

visszavett tőlünk pici korában az Ūristen. — A felhő, mely ez utolsó szavaknál átsuhant az egyébként örökvidám ember arcán, elárulta, hogy milyen mélyen érző szíve van.

— No, de ez a hat aztán, hála Istennek, erős, egészséges, mint a makk! És derék gyermekek; igazán sok örömöm van bennük. Márta is valóban megérdemelte, hogy elhozzam egy kicsit szórakozni, világot látni. Így aztán, amint szerencsésen túl voltunk az aratáson, cséplésen, megtettem a legnagyobb fiamat helyettesemnek, — hiszen 17 éves letére kész gazda már az a kölyök! S mi Mártával útra keltünk. Egy hete váltunk el attól a nagy társaságtól, mellyel igen szép körutazást tettünk; azóta még megnéztünk egyet-mást, holnap pedig indulunk egyenesen hazafelé.

— Bizony kimondhatatlan sok szépet láttunk! — vette át a szót Márta. — Voltunk Nápolyban, Rómában, Firenzében, Velenében...

— Ó, voltam én is egyszer ilyen társasutazáson — felelte a házigazda s hangjában némi lekicsinylés csengett. — Mi haszna van belőle az embernek? A sok szép kilátás?! Azt tartom, hogy inkább belátásunk legyen. No és aztán: amit kívülről néz meg az

ember, — attól megizzad; a hideg templomokban meghűl, a képtárakban meg nyakszirtmerevedést szerez. S azok a romok mindenfelé! Mit ér nekem az olyan templom, melyből már csak három oszlop áll?! És a Kolosszeum! Hiszen bizonyos, hogy kolosszális, de össze van omolva és egészen felveri a gyom... Egyszerűen siralmas!...

A vendégek szeme derűsen csillant össze. Jól értették ők egymást!

— De gustibus non est disputandum — jegyezte meg az édesapa.

— Mit mond a vendég úr most meg latinul? — kottyant Hédi ismét a beszélgetésbe türelmetlen hangon.

Fekete Gusztáv úgy féloldalról ránézett a fontos kis személyiségre s nevetve így felelt neki apja helyett:

— Azt, hogy Guszti bácsin már nem disputálnak a lányok!

Hédi elfordult és felhúzta az orrocskáját. Nem értette ugyan meg a tréfát, de azt észrevette, hogy bizonyos „lekezelés” rejlik a feleletben. Ő pedig nem volt ahhoz szokva, hogy magas személyével ilyen módon bánjanak.

Bauer nevetett; Márta azonban attól tartott, hogy észreveszi leánykája nevetetlen viselkedését s újabb rendreutasítás követ-

kezik. Finom női tapintatával elejét akarta venni minden kellemetlenségnek, derűs arccal odaült tehát a pamlagra a leányka mellé.

— Megsúgom én neked, hogy mit jelent az a latin közmondás! — ölelte át a kislányt anyáskodva. Sőt, — ha eljössz hozzánk — megtanítlak magyarul is. Akkor majd érteni fogod, hogy miről beszélünk! Hadd hallom, ügyesen forog-e a nyelved; mondd utánam gyorsan:

— Ritkán rikkant korán reggel a sárgarigó!

— Ritkát rikát korát reggel . . . — kezdte Hédi buzgón s a folytatását már elnevette.

— Nagyszerű! Egyes!

Amint a hirtelen természetű Bauer ott látta az ő nyafka, örökké akadékoskodó leánykáját annak a kedves, okos fiatal leánynak karjaiban, aki otthon az egész gyereksereg nevelője s aki íme, ily ügyesen tud bánni vele — hirtelen kitört belőle:

— Csak vigye, vigye, Márta kisasszony és igazítsa helyre a fejét! Hiszen az elmondhatatlan, mennyi bosszúságot okoz nekem ez a gyermek! Sokszor már égnek áll minden hajamszála attól, amit a nagyanya mivel vele! Olyan nyafka, kényes, mindig csak önmagával törődő csecsebecse

már, hogy el se tudom képzelni, hogyan fogja megállni majd helyét az életben!

Hédinek hirtelen az az érzése támadt, hogy nem is lenne rossz kiszabadulni kissé ebből az unalmas környezetből. Várakozással tekintett hát előbb Mártára, majd annak apjára.

Fekete ránézett a halvány kis szobavirágra.

— Elvisszük mi szívesen egy kis levegőváltásra — mondá készségesen. — De mit szól hozzá a nagymama?

— Én már nem bánom, akármit is mond — ez egyszer mégis csak a sarkamra állok. Elvégre enyém a gyermek, nem hagyom, hogy tönkre kényeztesse!

— No, és mi lesz az iskolázással? — A város tőlünk egy órányira van vonaton.

— Hát legfeljebb elveszíti ezt az esztendőt. Sokkal többet fog nekem érni az, ha e kis majom helyett olyan leánykát kapok vissza, akinek helyén van az esze meg a szíve!

És Bauer Károly ragaszkodott az ötletéhez. A további beszélgetés során egyre csak erősödött benne a meggyőződés, hogy leánya a lehető legjobb nevelőben lesz magyar barátja családi körében. Egy sokgyermekes édesanya bölcs irányítása, ennek

a derék fiatal leánynak okos befolyása és jó példája — levegőváltás, új környezet, eleven, vidám gyermekek társasága — mind, mind javára fog válni.

Mikor vendégei a kellemes hangulatban elköltött estebéd után szedelődzködni kezdtek, hogy visszatérjenek a szállodájukba, egészen komolyan arra kérte őket, engedjék meg, hogy leánykáját egy időre gondjaikra bízassa, s hogy holnap — amikor hazafelé indulnak — kivihesse hozzájuk az állomásra.

Meg is tette. S bár természetesen neki is nehezebbre esett a válás egyetlen gyermekétől — nem akart elérzékenyedni.

— Nem megyek érted mindaddig, míg azt nem írod: tudod már, hogy nem te vagy a világ közepe! — kiáltotta utána búcsúzóul.

•

Hogy Hédi torkát fojtogatta egy kicsit a sírás, amikor a vonat kigördült a pályaudvarról, — azon nincs semmi csodáltnivaló. Nem kis dolog az, elindulni messzi idegen országba, olyan emberekkel, kiket tegnap látott életében először...

Fekete megértéssel cirógatta meg.

— Ne búsulj, kislányom; jó dolgod lesz nálunk, hiszen a magyar ember vendégszerető! Látod, mikor az én Berci fiamat

tanulásra fogtuk s megkérdeztem, hogy: Mi leszel, ha megnősz? — Minden gondolkodás nélkül ezt felelte: Vendég. — Ejha! Aztán miért választottad éppen ezt a pályát? — Mert a vendégnek nem kell tanulni, mindenben a kedvét keresik — és hétköznapi is vasárnapi ebédet kap!

Hédi erre ezt gondolta: az voltaképen csakugyan jó lesz, hogy neki most nem kell majd iskolába járnia. Aztán vendég lesz Feketééknél, — no és hogy a kedvét fogják keresni, hát az csak egészen természetes!

— Persze, eleinte egy kis nehézséget okoz majd, hogy nem tudsz magyarul — folytatta a beszélgetést Márta. — De belejössz hamar! Már itt a vonaton tömérdek szót megtanulhatsz; legalább nem fogsz unatkozni a hosszú úton.

— Mikor érkezünk meg? — kérdezte a leányka.

— Csak holnap estefelé. Aztán az lesz a legjobb, ha otthon kezdettől fogva magyarul igyekszel beszélni. Ha nem tudod magad jól kifejezni, majd segítünk, s ha hibát teszel, kijavítunk.

— De nem fognak kinevetni, ha rosszul beszélek?

— Azért soha — felelte a fiatal leány határozottan. — Pedig nálunk hamar kijár

a kinevetés annak, aki megérdemli. Tudod, három jókedvű diákfiunk van!

— Hogy hívják őket? — érdeklődött Hédi.

— A legidősebbnek Imre a neve. Ez már igazi gavallér! Most a VIII. gimnáziumba fog járni; egyébként pedig gazdának készül.

— Aztán következik Kálmán; az V. gimnazista. Mindíg fúr-farag, csengőberendezést csinál, rádiót javít... Ő elég jól tud németül, mert a mult szünidőt Salzburgban töltötte; egyik jópajtásának a szülei hívták meg oda nyaralni. Gyönyörű felvételeket csinált ott az Alpok között; majd meglátod őket! Kitűnő gépe van; nem is csoda, hogy olyan szenvedélyes fényképész lett belőle.

— A harmadik diákúrfi: Berci. Ő az első gimnáziumot végezte. Hát róla annyit mondhatok, hogy nagy csibész. Mellesleg: az állatoknak nagy barátja. Olyan ügyesen idomítja a kutyákat, hogy még cirkusz-direktor lesz belőle!

— A bemutatott fiatalemberekhez azonban, sajnos, csak rövid ideig lesz már szerencséd. Ők tudniillik mostanában csak a szünidőt töltik otthon; szeptemberben mennek vissza az intézetbe.

— No és kik maradnak otthon?

— Csak a két kicsi. Rózsika, aki anyussal tanul s már levizsgázott az első elemiből. Aranyos, kedves gyermek.

— Igazi kis virágszál — szólt közbe az édesapa mosolyogva.

— No, de annál kevésbbé szelíd kis virágszál a másik, a mi négyéves Lacikánk! Hogy az miket tud kitalálni!

— Mosdani például nem szeret. Hallatlannak tartja, hogy mikor a levest behozzák, én irgalmatlanul viszem őt a hálósobába kezét mosni. Egyszer felsóhajtott:

— Milyen jó, hogy csak két kezem van!

— Miért? — kérdeztem csodálkozva.

— Mert így nem kell többet mosni!

Hédi szívből nevetett.

— Hát még mikor egyszer anyus elcsodálkozott, hogy olyan szokatlanul csendesen áll az ablaknál. Odaszólt:

— Mit csinálsz, Lacika?

— Mazsolát eszem, — felelte komolyan, hátra se fordulva. És nagy buzgalommal fogdosta tovább — a legyeket.

— Brrr! — kacagott Hédi.

Vidám beszélgetéssel, magyar szavak tanulásával gyorsan telt az idő. Közben szép vidékek, falvak, városok vonultak el Hedvig ámuló szeme előtt. Az annyira féltett, óvott leányka még sohasem volt ottho-

nától nagyobb távolságra s így a sok új benyomás valósággal rázúdult a lelkére. Étkezőkocsi, átszállások, mindenütt nagy sürgés-forgás... Estére bizony szinte el volt bódulva.

Fekete észrevette, hogy fáradt.

— Nézd csak, Hédike, milyen három betűt látsz mindenütt a magyar vasúti kocsikon?

Hedvig körülnézett. Mindenfelé, az ablakhúzó szíjon is, a függöny szövetébe szöve is e három betű tűnt szemébe: MÁV.

Magyarázatot várva nézett a bácsira.

— Ez a három betű azt jelenti, — tréfálkozott Fekete — hogy: „Már Almosak Vagyunk”. Igaz-e?

— Bizony igaz — állapította meg Hedvig.

— No, hát akkor húzd ki ott az ablak mellől a párnát, aztán feküdj le és aludj szépen. Itt egy útipokróc is, takaróddz be vele.

Hedvig engedelmeskedett. S bár úgy találta, hogy *neki* ez nem túlságosan kényelmes hely, — ezúttal nem nyílt panaszra a szája. Sőt puhán arcához vonta Márta kezét. Kimondhatatlan jólesett neki ugyanis, hogy a fiatal leány anyáskodó szeretettel keresztet rajzolt a homlokára s csendesen így szólt:

— Mondd el szépen az esti imádságodat, aztán aludj jól, Hédikém.

A magyar tanulás másnap is pompásan ment. A leányka nagyszerű növendéknek bizonyult. Mire utazásuk céljához közeledtek, nemcsak rengeteg szót tudott már, hanem értette az effélét is, hogy: kérem a jegyeket — friss gyümölcsöt tessék — körtét, szőlőt, ujságot vegyenek — és értett még sok mindent.

Egyszerre csak megszólalt Fekete vidáman:

— No lányok, készülődjünk! Mindjárt átszállunk a vicinálisra, s egy óra múlva otthon leszünk! — Azzal leszedte a hálóból az útitáskákat.

— Majd én hívom a „Trägert”! — buzgólkodott Hedvig, s a lassító vonat ablakából ki is kiabálta nagybüszkén magyarul, hogy:

— Hordó! Hordó!

— Azt kiáltsd, hogy hordár! — bökte meg Márta hátulról.

Hédi megcsóválta a fejét, s most már ő tünődött el azon, amin egykor apja, hogy milyen furcsa is ez a magyar nyelv. Aki tanul, az tanuló, aki ír, az író — de aki hord, az nem hordó!

II.

A nyugvóra hajló nap aranyos sugarai ragyogtak a lankás vidék tarlóin, szántásain, mikor a kis mozdony — melyet a fiúk tréfásan kávédarálónak neveztek — vidám pöfékeléssel közeledett a Fekete-család régi, kedves kúriája felé. A szép udvarház egy távolabbi dombtetőn állott s födele csak itt-ott villant ki a sűrű lomb közül. Mögötte festőien szép, erdős hegyek zárták le a szemhatárt.

— Nézd! — mutogatta Márta. — Nézd, ott a házunk! Most mindjárt kikukkan egyik ablaka... Látod? Itt meg jobbra, a kert végében a kilátó... A gyerekek már bizonyosan ott vannak és lesik a vonatukat!

Az úton könnyű vadáskocsi gördült az állomás felé.

— Úgy látszik, Imre jön elénk! — fordult apjához az élesszemű fiatal leány.

— Igen — erősítette meg apja, figyelemmel kísérve a közeledő fogatot. — Nézd azt a biztonságot, mellyel a lovakat tartja! ... Remek gyerek! ... Úgy látom, azt akarja, hogy pontosan a vonattal egyidőben érkezzék az állomásra.

S valóban: a lovak éppen abban a pillanatban torpantak meg a kis feltételes meg-

állóhely előtt, mikor a kávédarálóska nagyot szusszanva megállott.

— Pompásan sikerült a bravúr! — dicsérte meg a fiút édesapja, miután az örvendezve üdvözölte őket s a kis vendégnek is bemutatkozott. — No nincs semmi baj itthon?

— Nincs, hála Istennek! — felelte Imre. Aztán a pályaőr felé fordult, hogy segítségére legyen a poggyász elhelyezésében, melyet az nagy készséggel hozott ki a kocsihoz.

Hédi ezalatt felkapaszkodott, s olyan természetességgel helyezkedett el a főhelyen, az ülés jobb oldalán, hogy Márta mosolyogva nézett össze édesapjával.

— Ülj csak mellé, apus! — súgta. — Nekem jó lesz kinn a bakon is, Imre mellett.

— Azt már nem — felelte az édesapa határozottan. Majd fiához fordult: Visszafele én hajtok; te átülsz a túlsó oldalra.

Igy aztán a felnőtt leány szerényen oda telepedett a Világ Közepének baljára, — a földesúr pedig kezébe vette a gyeplőt, s pompás lovaival röpitette őt életének új állomása felé.

Gondolható, hogy az egész család mily örvendezve fogadta a messzi útról haza-

érkezőket és mily meleg vendégszeretettel a kis idegent, akit magukkal hoztak. Lacika odafutott nénjéhez:

— Mit hoztál, Márti? Mit hoztál? — kérdezte izgatottan.

A fiatal leány fölkapta kis kedvencét és összeecsókolta.

— Testvérkét hoztam, nézd! — mutatott Hédire.

Öcsi bizalmatlanul tekintett a lánykára, majd odafordult Mártához:

— Tud jáccsani?

— De tud ám!

— Akkor jó! — felelte a kicsi mosolyra derült ábrázattal s már kalimpált is lefelé nénje karjaiból.

— Gyere! Jáccsunk! — fogta meg erőlyes mozdulattal Hedvig kezét.

A szülők nevetve néztek egymásra.

— Ez hamar elintézi a barátkozás formáságait! — jegyezte meg az édesapa jókedvűen.

Vacsorázni már egészen otthonosan telepedett le az idegen leányka a kedves család körében.

— Rózsika kívánta, hogy paprikás csirkével várjunk, mert az a te kedvenc ételed — magyarázta férjének a ház asszonya s osztani kezdte a két kicsinek az ételt.

— A máját *én* szeretem — szólalt meg Hedvig a világ legtermészetesebb hangján és odatartotta tányérját.

A háziasszony készségesen rátett tányérjára egy csirkemáját.

A gyermekek összenéztek, ez azonban egy cseppet se zavarta a Világ Közepét.

— Ott is van egy! — mutatott a tálba.

Rózsika ajka méltatlankodó megjegyzésre akart nyílni, Márta azonban mutatoujját szája elé téve, leintette.

— A vendég vendég! — súgta azután. — Marad azért apusnak is, — tette hozzá megnyugtatóan, édesanyja pedig valami egyéb érdekes dologról kezdett beszélni, hogy a közfigyelem elterelődjék a vendég szerénytelen viselkedéséről.

Am azért este a fiúk szobájában mégis szóba került a dolog.

Kálmán mosakodás közben odaszólt Bercinek:

— No, mit szólna a vendéghez, öcskös?

Berci lekicsinylően vonta meg a vállát.

— Mit szóljak? Olyan lesz, mint minden lány: kényeskedő és bömbicsélő.

— De fontos személyiség! Neki jár ki a tálból a legjobb falat! — egészítette ki Kálmán öccse véleményét némi gúnnyal.

— Legalább alkalmatok lesz az előzé-

kenység gyakorlására — szólt közbe Imre. Ő tudott volna egyebet is mondani a leányka szerénytelenségéről, azonban nem tette. Komoly fiú volt, aki tudatosan kerülte az emberszólást.

•

Hedvig másnap arra ébredt, hogy Márta szobácskájának zöld zsalugáteres ablakán barátságosan szűrődik be a napfény s lakótársa frissen öltözködik.

— Jó reggelt kívánok! — szólalt meg álmosan.

— Jó reggelt, Pajtikám! — felelte Márta vidáman. — No, hogy aludtál?

— Köszönöm jól — válaszolta a leányka szemét dörzsölve. — Hány óra van?

— Mindjárt hat.

— Miért kelsz fel ilyen korán? — kérdezte Hedvig csodálkozva.

— Csak a nagyvárosban van ilyenkor korán, Pajtikám; minálunk nincs! Nézd, milyen gyönyörűen süt odakinn a nap! Sietek, mert le akarom szedni a zöldbabot még a reggeli előtt. Gyere, segíts nekem!

— Hogy én ilyen korán felkeljek?! *Nekem* az nem tesz jót.

— Pedig a közmondás azt tartja, hogy „Ki korán kel, aranyat lel” — biztatta Márta.

— Ah! ... nem igaz az; — felelte a leányka teljes meggyőződéssel. — Találtál te már valaha aranyat? Én még soha; pedig már háromszor felkeltem korán. Aki korán kel, az álmos! Így igaz a közmondás! — fejezte be elmefuttatását a legnagyobb komolysággal.

Márta nem állhatta meg nevetés nélkül.

— No jó, hát csak aludj, ameddig jól esik. Majd szólok a konyhán, hogy tartsák melegen a reggelidet.

Persze Hedvig további alvásából nem lett semmi. Csak lustálkodás volt az, ami pedig sokkal kevésbbé „tesz jót” bárkinek, mint babot szedni korán reggel a friss levegőn. Végre meg is únta a dolgot. Olyan csend vette körül, mintha az egész ház kihalt volna, s a gyomra is elkezdett korogni. Jónak látta hát hozzáfogni az öltözködéshez. Hosszasan ült a Márta fésülködőasztala előtt és megállapította, hogy ez a tükör ugyanazt mondja, mint az otthoni: sokkal csinosabb, ha a hajszalagját baloldalt köti meg...

Amint magát szépen kicsinosítva az ebédlőbe lépett, a szemközti szobából kijött a szobaleány portörlővel kezében. Meg volt ugyanis hagyva neki, hogy takarítás közben figyelje, mikor óhajt a vendég reggelizni.

— Jó reggelt kívánok, kisasszony! — köszöntötte Hédit illedelmesen. — Tessék helyet foglalni, hozom a kávé.

Hedvig elégedetten állapította meg, hogy egészen jól értette, amit a leány mondott, és le is ült a reggelizőasztalon árván unatkozó teríték elé.

— A kisasszony felkelt, viszem be a reggelijét — jelentette a leány Mártának, ki a konyha előtti széles tornácon szorgalmasan tisztította a zöldbabot édesanyjával.

A háziasszony nem akarta, hogy Márta abbahagyja a sietős munkát. Odaszólt hát az udvaron foglalatzkodó Kálmánnak:

— Eredj csak, fiam, szórakoztasd kissé a vendéget, mialatt reggelizik. Aztán gyertek ki hozzánk.

Kálmánnak nem volt túlságosan inyére a megbízás, de arcának egyetlen fintorával sem árulta ezt el. Hiszen azzal az elhatározással érkezett haza a szünidő elején, hogy a jelszó: Készséges engedelmeskedés! No meg eszébe jutott Imre tegnap esti figyelmeztetése is az udvariasságról...

A beszélgetés nem is ment nehezen. Csoválkozott, hogy Hedvig már mennyire megtanult magyarul, elővette saját német tudományát — s egészen jól megértették egymást.

— Említette Márta, hogy szeret fényképezni, — mondta a leánya — és nagyot harapott vajaskenyerebe.

Ez olyan téma volt, amelyről Kálmán örömmel beszélt, mert tudott mit mondani.

— Ó igen! Meg is mutatom mindjárt, milyen kedves képsorozatokat csináltam mostanában a kicsinyekről!

Harmonikaszzerűen összehajtott 8—8 fényképfelvételt rejtett mind a két kis be-kötési tábla, amit áthozott a szomszédos nappali szobából. Az egyiken ez a felírás volt olvasható: *Rózsika*, — másikon pedig: *Öcsi*.

Rózsika a babájával, a virágait öntözve, a baromfiudvaron; — irkája fölé hajolva, roppant komoly arcocskával, majd szembe nevetve... egyik bájosabb kép, mint a másik!

S Lacika képei is aranyosak! Egyiken nagy lekvároskenyeret majszol ragyogó szemmel és maszatos pofácskával; a másikon a Bodri frizuráját igazgatja, — a harmadikon a patak vizében tapsikol...

Hedvig kedvteléssel nézegette.

— Igazán szépek. *Énrólam* is csinálhatna ilyen képsorozatot!

A verdég kívánsága parancs. Kálmán tehát így felel:

— Kérem, nagyon szívesen; éppen új tekercs van a gépemben. Az első felvételt akár mindjárt megcsinálhatjuk itt a reggelizőasztal mellett. — És már hozza is elő a gépet.

Hédi meg van elégedve. Eszébe jut, hogy a hajszalagját ma éppen feltűnő szépen sikerült megkötnie. Előkelően, hanyag kézmozdulattal felemeli csészéjét — mintha inni akarna — és várakozásteli arccal néz Kálmánra.

— A keze túlságosan elől van — mondja Kálmán udvariasan, miközben a gép keresőjét figyeli. — Így igen nagy lesz.

— De én azt akarom, hogy a gyűrűm jól lássék!

— Hát tessék legalább lejjebb vinni, hogy a csésze ne legyen olyan közel az archoz.

— De akkor eltakarja a szép érmét, mely a nyakamon függ!

Kálmán erre már nem felel, csak azt mondja:

— Szíveskedjék hát ide nézni.

— Ó nem! Profilból vegyen le! — válaszolja Hedvig és balra fordítja a fejét.

— Rendben van, — ám akkor jobbra tessék nézni, — mondja a fotográfus.

— De én azt akarom, hogy baloldaltól vegyen le, mert úgy előnyösebb lesz a kép.

— Hiszen úgy rossz a megvilágítás! — mondja a fiú most már türelmetlenül.

— Ó dehogy. Itt egészen jó világos van.

Kálmánt végre is elfutja a méreg. Hát ki fotografál? Ő vagy én? — No megállj, kis béka, csinállok rólad olyan képet, hogy nem fogod mutogatni! — gondolja aztán kajánul.

— Kérem, ha úgy tetszik, — mondja egyszerre bámulatos szelídséggel. Csak éppen egy kicsit balra tessék hajtani a fejet... úgy... s most kissé följebb az arcot... még egy kicsit...

No úgy! Éppen eléggé égnek áll a fitosod! — gondolja kielégült bosszúvágygal és elkattintja a gépet.

— Remélem, szép lesz — mondja Hedvig elégedetten és leteszi a csészét kezéből. — Milyen lesz a második felvétel?

— Azt még nem tudom, — feleli Kálmán ártatlan arccal, de szemében huncutság csillog. Hiába, az apja fia! Örökölte annak humorát, tréfacsináló jókedvét, s most kitűnő ötlete támadt: csupa komikus felvételt csinál majd erről az okvetetlenkedő leánykáról!

— Úgy van az, — magyarázza komolyan

— hogy rendszerint az olyan pillanattelvételek sikerülnek legjobban, melyekről mitsem tud az, akit lefotografálunk. Rózsika meg Öcsi se sejtették legtöbbször, hogy le akarom őket venni, azért olyan bájosak a képeik. S a gépet könnyen magammal hordhatom; nagy előnye, hogy egészen jól elfér a kabátom zsebében. Így ni! — mutatta is meg mindjárt. No, de úgy látom, végzett már a reggelivel, menjünk, köszöntsük hát anyusékat!

•

Feketéné igaz anyai melegséggel fogadta a tornácra kilépő kis vendéget, s kedves, érdeklődő kérdések szálltak felé Márta részéről is. Amint Hedvig elnézte, mily gyorsan mozognak munka közben a fiatal leány ujjai, megkérdezte:

— Mind te tisztítottad meg a babot, ami ebben a kosárban van?

— De még én is szedtem! — felelte Márta tréfás dicsekvéssel.

A leányka színpadias mozdulattal odátámasztotta fejét a tornác oszlopához...

(Kitűnően sikerült póz! — gondolta Kálmán — és hirtelen a zsebéhez kapott.)

— *Engem* fáraszt az ilyen szorgalmas munkálkodásnak még a látása is! — jelentette ki ajkbiggyesztve a vendég.

(A gép halkán elkattant. — Nagyszerű! — mosolygott Kálmán huncutul.)

— Engem éppen megnyugtát, kislányom — felelte a ház úrnője szelíd jósággal. — Borcsa nénit meg egyenesen megörvendezteti, mert idejében meglesz az ebédje. — Jöjjön csak, lelkem! — szólt a nyitott konyhaajtó felé — beviheti már a zöld-babot.

— Remélem, megtisztítják nekem a kisasszonykák az eltennivalót is! — tipegett elő a konyhából a mosolygós arcú, természetes kis szakácsnő azzal a kedves bizalmaskodással, mely csak régi, megbecsült alkalmazottak sajátja. — Itt van ni, hozok mindjárt a vendégkisasszonykának is kötenyt, hogy el ne piszkítsa a szép ruháját... — És már kötötte is derekára a bokáig érő fehér kötenyt.

— Tessék, itt a tál is, meg a kés...

Mit tehetett volna Hedvig? Nekifogott a hozzá teljesen méltatlan munkának. Közben úgy érezte, hogy feje fölött a mártírok fénykoronája csillog...

A fényképezőgép pedig harmadszor is elkattant.

Ennek a felvételnek az lesz a címe, hogy: „A munka áldozata” — gondolta Kálmán jókedvűen.

És ebéd után észrevétlenül elkészítette vendégükről a negyedik felvételt is akkor, amikor az egy fekvőszékben kényelmesen elhelyezkedve hosszan ráspolyozta körmöcskéit a „durva munka” után, melyet Borcsa néni rendeletére végezni volt kénytelen.

*

Berci estefelé dudorászva lépett a diák-szobába. Odaállt a tükör elé s fontoskodó képpel kezdte javíthatni fején a kissé zegzugos választékvonalat. Majd előszedte szép csokros nyakkendőjét...

— Hová készülsz, Öcskös? — kérdezte Kálmán csodálkozva.

— Müller nénihez — válaszolta a megszólított roppant komoly ábrázattal.

Kálmán megütközve nézett rá. — Ezért szépítéd így ki magad?

— Ezért hát! — felelte a kisdíák — és most már nagyott kacagott. Ma nem egyedül megyek ám! Egy szép kisasszony jön velem, aki már öltözik is a látogatáshoz rózsaszínű selyemruhájába... Hát csak nem maradhatok el mögöttem! — Szegény Müller néni ugyan nem sokat lát majd a szépségünkben — no de ez igazán nem baj... A fődolog az, hogy hadd forogjon Hédi keze körül a világ!

— Ugyan, hogy jutott eszébe, hogy veled menjen? — ámuldozott Kálmán.

— Képzeld! Előállott anyusnak azzal, hogy ő csak akkor tud aludni, ha estefelé sétál egyet, hát menjen vele sétálni. Persze anyusnak egyéb dolga sincs, mint éppen csak ez! Azt ajánlotta tehát, hogy kísérjen el engem Müller nénihez; ott németül is beszélgethet, mert Müller bácsiék valamikor Ausztriából kerültek ide. — És most nézz körül jól: eléggé kicsíptem-e magam? — állott bátyja elé a haszontalan kölyök huncut képpel.

Kálmán nevetett — majd így szólt:

— Ugye öcskös, te tudsz hallgatni?

— Ez a kérdés egészen fölösleges — hangzott az önérzetes válasz.

— Ide figyelj hát. Le szeretnék fotografálni benneteket, amint ilyen parádésan kiöltözve Müller nénihez indultok, de úgy, hogy a Hédike észre ne vegye. Jó mulatságos képet szeretnék rólatok csinálni! Kezemre jársz-e ebben?

— Bíz csak rám.

— Akkor megyek előre a géppel.

Márta kiskosárral került elő a kamarából. Ezt anyus küldi Müller néninek s mondjátok meg neki...

— „Én” nem viszek kosarat! — vágott szavába Hedvig.

— Oh, majd viszem én! — ugrott oda Berci feltűnő udvariassággal s a kosarat karjára fűzte.

Hedvig büszke tartással, kesztyűjét gombolgatva haladt lefelé a tornác lépcsőjén. Berci összenézett bátyjával — aztán fél-lépéssel hátramaradva olyan tiszteletteljes testtartással s olyan ámuló csibészabrázattal fordult az előtte suhogó rózsaszín selyemruhas tünemény felé, hogy Kálmán nem nézhette komolyan.

— Ez lesz a legremekebb felvétel! — nevetett magában, miközben elkattintotta a gépet. A címe: „É n” a felebaráti szeretet szolgálatában.”

A konyhakert mentén vidáman szaladt fel egy gyalogösvény az udvarház mögötti magaslatra s nemsokára eltűnt ott a fák lombja alatt. Ezen érkezett meg a két gyermek rövid séta után a régi erdészlakhoz, melyben valamikor az öreg Müller bácsi lakott; még Fekete Gusztáv édesapjának kedves embere. A fiatal földesúr már apja iránt való kegyeletből sem lakoltatta volna ki onnan özvegyét, amikor ez arra kérte, hogy ott maradhasson.

Hedvig e látogatásról azonban meglehe-

tős hosszú orral érkezett haza. Hiszen az a Müller néni fejkendőt viselő, töpörödött anyóka, aki már alig-alig lát, s akinek egyetlen öröme az a picike kápolna, mely vagy száz lépésnyire van az erdészlaktól. Egy vadászszerencsétlenségtől való megmenekülés emlékére emelték valamikor régen, hálából. Botjára támaszkodva mindennap eltipeg oda, ki is sepregeti a kápolnát és elimádkozgat benne. A szeme azonban olyan rossz már, hogy az oltáron levő vázákhoz hozzányúlni, a virágoknak friss vizet adni nem igen mer. Ebben van segítségére már hetek óta — Márta helyetteseként — Berci, ki azután saját jószántából friss ivóvizet is visz a Csorgóról az öreg nénikének, meg gyujtóst csinál és fát készít a konyhájára, hogy könnyebben elkészíthesse a leveskáját.

*

Másnap estefelé Hedvig ismét sétálni óhajtott. — De olyan helyre menjünk, ahol sokan járnak! — magyarázta Bercinek. „ÉN” a nagymamával ilyenkor a korzóra szoktam menni!

Berci felhúzta a vállát s tanácstalanul nézett a leánykára. Ám hirtelen földerült a képe. Remek ötlete támadt.

— Menjünk hát a gazdasági udvarba —

mondá a legnagyobb udvariassággal. Ott „sokan” járnak ilyenkor! Igaz, hogy meg lehetős port vernek...

— Halló, Kálmán! Korzózni indulunk Hédikével az istállók felé! — kiáltotta be nemsokára a diákszoba ablakán, olyan jelentőségteljes hangon, hogy bátyja rögtön tisztában volt vele, mi okból történik ez a bejelentés.

— Helyes; megyek mindjárt utánatok! — hangzott a válasz.

És Kálmán nem is hiába indult el a sétalók nyomában. A „korzón” csakugyan „sokan” jöttek szembe a legelőről, ami magában véve ugyan még nem jelentett különleges „témát” a fotográfus úr számára. Szerencséjére azonban a jámbor tehénkéék megélénkültek véletlenül a mögöttük jövő gépkocsi dudálásától és kissé polkázva érkeztek be az udvarra. Hédinek — aki életében még nem látott csordát — ennyi is elég volt ahhoz, hogy rémült sikoltással visszaforduljon, s feltartott kézzel, ijedt arccal, lobogó hajjal fusson a ház felé — kitűnő alkalmat adva egy ügyes pillanatfelvételtre.

A fiúk lefekvés előtt kacagva tárgyalták az esetet.

— Hát akármilyen mulatságos is volt, — az mégse mulatságos, hogy nekem minden-

nap sétáltatni kelljen vinni a Babukát, mert „különben nem tud aludni“! — elégedetlenkedett Berci.

— Persze, hogy nem tud, ha olyan későn kel fel! — dörögött Kálmán. — S e miatt nekem meg az a nagy szerencse jut, hogy magános reggelijénél szórakoztathatom Öfontosságát, akinek teljesüljön minden kívánsága! Legyen övé a csirkének a mája, a tejnek a színe, a gyümölcsnek a java — no meg az a gyönyörűség, hogy mindenki körülötte forogjon!

— Ugyan ne zsörtölődjete! — intette le őket Imre. Itt a szünidő vége, alig pár nap van még hátra; addig csak kibírájátok! Gondoljatok arra, hogy azért ilyen ez a szegény leányka, mert nincs se édesanyja, se testvére. A nagyanyja agyonkényeztette, féltette, tán még a széltől is óvta — nem csoda hát, hogy olyan fontos személyiségnek hiszi magát! Ha másképp nevelték volna, egészen másféle lenne; éppen ma vettem ezt észre. Ott voltam, mikor apus a tavaly ültetett törpe gyümölcsfáit mutogatta neki, s az egyiken azt az egyetlen óriási őszi-barackot, amelynek beérését oly érdeklődéssel várta. Hedvig még soha nem látott ilyet.

— Meg lehet már enni? — kérdezte.

Apus óvatosan megtapogatta s így felelt:

— Igen, már egészen érett.

— Akkor leveszem! — kiáltotta Hedvig örömmel — s a barack máris a kezében volt. Bele is harapott volna rögtön, ha apus ekkor csendesén ezt nem mondja:

— Mi a legszebb, a legelső gyümölcsöt anyusnak szoktuk vinni; ő a mi kis világunknak a közepe!

Hedvig pirulva így válaszolt:

— Igen, majd elviszem neki.

— Szép, szép — morgott Berci. De azért felkelhetne idejében!

Aztán felragyogott megint a kis gézengúz szeme.

— Tudod mit, Kálmi? — Tegyük ki holnap reggel a rádiót; majd kiugrik Önagysága az ágyból, ha megszólal ablaka alatt az ébresztő!

— Te! Vízet zúdít a nyakunkba haragjában!

— Majd vigyázunk magunkra. De mondd valamit: hozd ki a fényképezőgépedet is; hátha nyílik alkalom egy jó pillanatfelvételre! — dolgozott Berciben tovább a huncutság.

Elgondolása helyesnek bizonyult. Mikor másnap reggel fölzengett az ébresztő, Hedvig magára kapta a kendőjét és borzas

fejfel, haragos arccal ugrott oda az ablakhoz:

— Ki nem hagy „*En gem*” aludni?

Sejtelve se volt arról, hogy ekkor elkészült róla a hetedik pillanatfelvétel.

*

A sorozatot befejező 8. felvételre csak néhány nap mulva, Rózsika nevenapján került sor. Hédi nagyon megszerette a kedves, szelíd gyermeket, örömmel vette hát tudomásul, hogy nevenapját ezidén is — mint minden évben — különös ünnepélyességgel fogják megülni. Ekkor szokták ugyanis egyúttal búcsúztatni a család intézetbe induló gyermekeit, s az ünnepélyes uzsonna elmaradhatatlan tartozéka ilyenkor a haboskávét meg a hatalmas torta.

— Csokoládétortát tessék csináltatni; „*En*” azt szeretem legjobban! — jelentette ki Hedvig. — Aztán majd verset is mondok Rózsikának, mert „*en*” szépen tudok szavalni!

— Meg se érti Rózsika a te német köszöntődöt — vetette ellen az édesanya.

— Tanulok magyar verset! — vágta ki Hédi önérzetesen. — Olvastam már a Lacika képeskönyvében és megértettem. Igaz, hogy a nagymamának szólt. De olyan szép volt.

— Hát csak tanuld meg. Szívesen meg-

hallgatjuk! — biztatta Feketéné mosolyogva.

Hédi tehát a kerti úton fel s alá járkálva buzgón tanulta köszöntőjét.

— Igen, — határozta el — ennél a sor-nál, hogy:

„*Úgy zakatol itt valami...*”

— a szívemre teszem majd a két kezemet. Így ni! Ez nagyon szép lesz...

„*Ha nap volnék, elragyognám...*”

— ekkor meg lelkes kézmozdulattal a nap felé fogok mutatni. Így...

E hatásos mozdulatnál eszébe jutott a fotografálás. S éppen kapóra jött, hogy Kálmán e pillanatban megjelent a színen.

— Mikor fényképez újra engem? — sietett feléje.

— Ó, már többször levettem, Hédi-ke, csak nem tud róla. Egyetlen felvétel hiányzik mindössze a sorozatból s okvetlenül megcsinálom azt is, mielőtt bemegyünk a városba.

— És én mikor fogom meglátni?

— Előhívom hamarosan, az iskolánkban van sötétkamra. Pár nap múlva meg is küldöm póstán.

— Nagyon jó lesz! — örvendezett Hédi.

— Már alig várom!... Tudja mit? Az utolsó kép az legyen, amikor szavalok. Mert

én holnap az uzsonnánál névnapí köszöntőt fogok mondani Rózsikának.

Kálmánban megint felébredt a kópé.

— Remélem nem odabenn a lugasban! — felelte ártatlan arccal. — Ott nem érvényesülne eléggé, mert nem elég jó a világítás.

— Hát majd felállok itt kinn valahová.

— Helyes! — bólintott a fiú. — Kitésszük ide például a bokrok elé a kis lócát; így ni. Ezen kitűnően fog érvényesülni. A háttér nagyszerű!

A hagyományos Rozália-napi uzsonna remek hangulatban folyt le, amiben persze nem csekély része volt a pompás csokoládétortának.

Miután az is elmerült a csodálatos befogadóképességű gyermekgyomrokban, Hédi kiperdült a lugasból és felpattant a lócára.

Most következik az ünnep fénypontja, az „Ő” szavalata! ... Minden szem jóindulatú érdeklődéssel fordult feléje s ő büszkén kezdte el, hogy:

Mit érez ma az én szívem?

Elmondanám én azt híven,

De nem tudom elmondani,

Úgy zakatol itt valami ...

A szívre szorított két kéz igen jól hatott. Sajnos, Kálmán kissé elkésett gépe elkatantásával, s így az csak a vers következő

soránál történt meg. Hédi magasra lendített karral, szemét az ége felé emelve, érzéssel kívágta, hogy:

„Ha nap volnék, elragyognám...”

közben azonban megfeledkezett arról, hogy a lóca keskenysége effélét meg nem enged — s egyik lábával hátralépett. Erre egyensúlyát veszítve hirtelen eltűnt a lóca mögötti magas fűben úgy, hogy egy pillanatig csupán négy végtagja bizonytalan kalimpálása volt látható.

III.

Az iskolaév megkezdődött s a dombtetőn álló barátságos udvarház jóval csendesebbé vált. Még a hosszú ebédlőasztalt is rövidebbre tolták össze, — a három diákfiú immár bevonult az intézetbe.

Kálmán nem feledkezett meg ígéretéről. Mihelyt ideje engedte, előhívta a Hedvigről készült fényképfelvételeket és éppen olyan harmonikaszzerűen nyitható, csukható sorozatot állított össze azokból is, mint a testvérkéiről készült képekből. Munka közben jókat kuncogott magában. Annyi lovagiasság volt benne, hogy az előre kigondolt magyarázatokat elhagyta a képek alól; azt azonban mégsem állhatta meg, hogy a

fedőborítékra rá ne pingálja a név helyett ezt a sokatmondó két betűt, hogy: „Én”.

Hédi egyik délután nagy ujjongással szaladt be Mártához. Kezében vastag levelet szorongatott.

— Kálmán elküldte a képeimet! — ujságolta boldogan és ragyogó arccal szakította fel a borítékot.

„Én” — ütötte meg szemét a különös címfelirat.

Aztán nézte egyik képet a másik után... Arca előbb elkomolyodott... majd elpirult, végre dühössé vált.

— Nohát!... Ez hallatlan... Itt is valóságos figura vagyok... Itt is... Hiszen egyik kép csúnyább, mint a másik! — fakadt ki elkeseredetten.

— Mutasd! — szólt Márta. S amint megnézte a felvételeket: kénytelen volt hangosan kacagni öccse páratlan humorérzékén.

— Ejnye! — mondotta, miközben visszaadta a képeket. — Az a Kálmán határozottan udvariatlan fiatalember! Egy hölgyről ilyen mulatságos képeket csinálni!... No megállj csak, legközelebb megmosom én alaposan ökelmének a fejét!

— Igen, valóságos maskarát csinált belőlem! Ez gonoszság! — tört ki Hédi és dühösen odacsapta az asztalra a fényképeket.

Aztán kisietett kedvenc helyére, a gyümölcsösbe, hogy ott sűrű könnyzáró és zseb-kendőhasználat közben szabadfolyást engedjen lelke keserűségének.

Szerencsére a gyümölcsös ilyen szép szeptemberi napokon olyan, mint a dúsan terített asztal. Édes alma, aranyhúsú szilva, zamatos körte fekszik a fák alatt mindenfelé... És hála Istennek vannak szívfájdalmak, melyeket elég gyorsan és jó hatással enyhít ez az orvosság.

Hedvig azonban mégis csak rosszkedvű volt egész nap. Így aztán Márta este odaült az ágya szélére és megcirógatta.

— Ne búsulj, Hédikém! Lefőzzük mi azt a haszontalan Kálmit! Meglásd, csinálók én rólad olyan szép felvételeket, hogy a tisztelt úrfi szája tátva marad, amikor majd előhívja őket.

— Hát te is tudsz fényképezni? — csilant fel a leányka szeme.

— Nagyon jó felvételeket készítettem már az ő kitűnő gépével.

— De hiszen a gépet elvitte magával.

— Nem baj. A napokban úgylis bemegyek apussal a városba, mert anyus különféle megbízásait el kell intéznem. Persze meglátogatjuk akkor a fiúkat is — és én alaposan összeszidom az öcsköst. Aztán meg-

mondom neki, hogy büntetésül ide azzal a géppel — viszem haza. Most én fogok fotografálni, ő tanuljon. Bizony nem volt lovas dolog tőle tudtadra adni, hogy nem mindig tetszel neki.

— Hát nézd meg azokat a képeket, magának sem tetszhetem úgy! — tört ki Hedvigből a bosszúság.

— Szóval se Kálmánnak nem tetszel, se magadnak. *És vajjon a jó Istennek tetszel-e?!...*

Csend borult a barátságos kis leányszobára. Olyan csend, amelyben megszólal a lélek.

— Erre nem is gondoltam még — felelte Hedvig halkán, őszintén.

— Pedig látod, ez a legfontosabb a világon — hangzott Márta bársonyos, meleg szava.

A leányka tűnődve nézett maga elé. Aztán két tágra nyílt gyermekszemét teljes bizalommal emelte a fiatal leányra:

— De hát milyen legyenek voltaképen?

— Hát én ezt neked röviden és mégis okosan megmagyarázni bizony nehezen tudnám — válaszolta Márta őszintén. — De tudod mit? Olvassuk el védszented élet-történetét, aztán iparkodj az ő erényeit kö-

vetni; akkor bizonyosan jó úton fogsz járni.
— És már oda is lépett könyvespolcához.

— Van ám nekünk magyaroknak is egy Boldog Hedvigünk, Nagy Lajos királyunk leánya — folytatta, miközben a könyvet kereste. — Majd őt választod mintaképedül. Jó?

Visszaült az ágy szélére s elkezdte olvasni Schütz „Szentek élete” első kötetéből, hogy Nagy Lajos királyunk kisebbik leánya 12 éves korában Lengyelország koronás királynéja lett, majd egybekelt Jagello litván fejedelemmel. „Hedvig ettől kezdve minden igyekezetével a litvánok megtérítésén fáradozott; templomokat épített, iskolákat és kolostorokat alapított, kórházakat nyitott ... valóságos angyala lett a szegényeknek. Az irgalmas szeretet műveinek gyakorlásában éppoly kifogyhatatlan volt, mint az imádságban és az önsanyargatásban ...”

— Nem vagyok én királyné, nem építhetek templomokat! — vetette közbe Hedvig. — S ugyan hogy követhetném az irgalmas szeretet műveiben meg az önsanyargatásban? ...

— Bizony templomokat nem építhetsz, ez igaz. Nem is kívánja tőled a jó Isten. Példaképeink erényeit a mi életkörülményeink között kell gyakorolnunk. Látod,

például arra az „önsanyargatásra” már képes volnál, hogy a házirendhez alkalmazkodj. Ha velünk reggeliznél, irgalmas szeretettel lennél Borcsa nénihez, mert megkímélnéd attól a fáradságtól, hogy külön melengesse a kávédat; és Marishoz is, aki-nek nem kellene lesni, hogy mikor szolgálja fel neked külön a reggelit...

Hedvig még sokáig volt fönn az után, hogy Márta búcsúzóul megcsókolta, keresztet rajzolt homlokára és eloltotta a lámpát.

Gondolkozott, tünődött...

Másnap reggel pedig szépen öltözni kezdett ő is Mártával egyidőben. S mikor a fiatal leány letérdelt a Jézus Szíve-kép elé, hogy elmondja reggeli imádságát, — oda-térdelt ő is melléje.

— Ejnye, de korán felkeltél ma, kislányom! — üdvözölte örvendezve a ház aszszonya, mikor Hedvig megjelent a közös reggelinél. S még inkább elcsodálkozott, mikor a reggeli végeztével e szavakat hallotta a leányka ajkáról:

— Majd én leszedelem a reggelizőasztalt; aztán mit segíthetnék még?

— Ó, de jó lenne, ha elvállalnád a portörlést! Akkor Maris sokkal hamarabb hozzáfoghatna a vasaláshoz.

És Hedvig olyan ügyesen jött-ment, for-

gatta a portörölt, hogy Márta valósággal gyönyörködött benne.

— Tudod mit, Hédikém? Bekötöm a fejedet a takarításhoz... Egészen csinos kis házikisasszony vagy így! Aztán, ha a héten bemegyek a városba, hozok neked kötényrevalót és megvarrjuk. Megvarrod te magad, mégpedig gépen!

— Ó, nem tudom én azt...

— Megtanulod! Úgy fog berregni a varrógép a lábad alatt, hogy csupa gyönyörűség lesz! Mert tudod-e, hogy a kötény a nőnek egyenesen ékessége? Annak a bizonyítéka, hogy szereti a munkát. Még a magyar díszruhához is hozzátartozik! Nézd csak meg a családi albumunkban hogyan vannak öltözve nagyanyáink, dédanyáink, a régi dolgos nagyasszonyok. És nézd meg a Főméltóságú Asszonyt ezen a lapon! Itt áll a kolozsvári Főtéren azon a felejthetetlen napon, mikor Erdély egy részének hazatérését ünnepeltük. Díszmagyarban van, — és előtte csipkekötény.

— Az ám!... De gyönyörű!...

A szomszédszobában az édesanya éppen akkor szólt rá Lacikára:

— Mondtam, kisfiam, hogy ne látbatlanodj itt, míg Rózsikával tanulunk.

— De én is ijni akajok!...

Hedvignek hirtelen jó gondolata támadt: átment a gyermekért.

— Majd játszunk mi is iskolát, jó? Ha Rózsikának írás-órája van, neked rajzórád lesz. Ülj csak ide szépen. Kapsz papírt meg ceruzát. Így ni . . .

És nagy türelemmel foglalkoztatta a kis-fiút, hogy ne zavarja a szomszédszobában folyó komoly munkát.

Mikor meg Márta délután az öreg Müller nénihez készült, ezzel fordult hozzá:

— Elmennék én is veled!

— Gyere, gyere, Pajtikám! Sőt a friss virágot is megszedhetnéd a kápolna oltárára.

— Aztán majd én megyek a Csorgóhoz is vízért!

Szóval Hedvig egész nap tett-vett, kereste, hogy hol tehetné magát hasznossá, s mégis csodálatos — nemhogy megártott volna neki ez, nemhogy kifárasztotta volna, hanem ellenkezőleg: olyan frissé, olyan boldoggá tette, hogy szinte fűtyülni szeretett volna, mint a kis madár. Meg is mondta Mártának este, mikor ismét meghitt kettesben maradtak, hogy ma valahogy olyan nagyon-nagyon jól érzi magát!

Az okos fiatal leány szeretettel cirógatta meg.

— Tudod, miért? Mert ma nem a drágalátos „Én”-nel törödtél folytonosan, hanem azzal, hogy máson könnyíts, másnak segíts, másnak örömet szerezz. És meglátod, mindig ilyen boldog és elégedett leszel, ha nagyon jól megtanulod ezt a szabályt: Az „Én” csupán a nyelvtanban az első személy. *Egyedül csak ott!*

Hedvig rövidesen úgy megváltozott, hogy rá se lehetett ismerni a hajdan annyit kényeskedő, mindig csak önmagával foglalkozó „első személy”-re. Mosolygósan sűrűlödött a ház körül, kertben, baromfiudvarban; ott volt mindenütt, ahol segíteni lehetett. Ha hihetetlennek tetszik is: a szilvalekvárfőzésnél ő volt a Borcsa néni legkiválóbb segítsége! Fáradhatatlanul magvalta egyik kosár szilvát a másik után s pirosra gyúlt arccal kavarta a rotyogó lekvárt a nagy üstben, hogy Borcsa néni leülhessen kissé s pihentethesse a fájós lábát.

A Müller néni gondviselését is csaknem egészen átvette Mártától s az öreg asszonyka úgy megszerette, hogy már mindig alig várta. Valóságos felfrissülést jelentett neki a kedves, vidáman csacsogó leányka látogatása.

— Adjon Isten jó napot, kedves Müller

néni! — köszöntött be egyszer Hedvig derűsen, magyar szóval. — Ejnye, no ni! — fordította aztán anyanyelvére a szót — annyira megszoktam már, hogy mindenkivel magyarul beszélek, hogy meg is feledkezem arról, hogy itt németül kell beszélni, mert a néni német!

— Már miért kellene velem németül beszélni? S miért ne lennék én magyar?! — méltatlankodott az öreg néni. — Igaz, hogy a szüleim Sziléziából telepedtek ide, de én már itt születtem, ezen a magyar földön nőttem, ez adott nekünk kenyeret. Az uram áldott jó magyar uraság szolgálatában állott egész hosszú életén át, — két derék fiam ezért a magyar hazáért esett el . . . Nem cserélném el soha, — csakis a mennyei hazáért! Kisasszonyka nincs még régen itt; talán még nem érzi, hogy milyen szeretnivaló a magyar föld, a magyar szó, a magyar szív, — minden, minden, amit együtt úgy hívunk, hogy: Magyarország!

Hedvig halkán, komolyan ezt felelte:

— De igen, Müller néni, érzem. Úgy érzem, hogy ez az én második hazám!

✱

Régen benne voltak már a sötét, ködös novemberben, mikor egy délelőtt a ház úrnője ezzel jött fel a majorból:

— No, megérkezett Balázséknál a kisbaba.

— Fiú vagy leány? — érdeklődött Márta.

— Szép egészséges fiúcska — felelte az édesanya.

— Kisbaba született Balázséknál? — figyelte fel Hédi. — Jaj, de szeretném látni! Ó, én még sohasem láttam közelről kis pólyást! Megnézhetném?

— Persze, hogy meglátogathatod — nyugtatta meg az édesanya. — De ilyen helyre nem való ám üres kézzel menni! Horgolj neki meleg kabátkát — s ha készen lesz, akkor velem jöhetsz babalátogatóba.

— Hogyan csináljam?

— Majd útbaigazít Márta. Gyere, kereksek neked hozzá jó puha, meleg pamutot!

Harmadnapra elkészült az újszülött kis béresgyerek meleg kabátkája. Hedvig akkor se horgolhatta volna buzgóbban, ha pénzért dolgozott volna. A sietős munka közben észre se vette, hogy Márta kezében ott van Kálmán fényképezőgépe. Mégpedig egyáltalán nem első ízben!

A leányka a következő napon boldog izgalommal lépett be a nagyasszony oldalán az egyszerű, de tiszta béreslakásba. A fiatalasszony örömtől sugárzó arccal fogadta

őket; elsőszülött kisfia ott feküdt mellette elégedetten szuszogva.

— Jaj, de édes! De aranyos! — ujjongott Hédi, amint a baba nyitogatni kezdte a szemét.

— Úgy látszik, derék, pontos ember lesz belőle! — tréfálkozott a nagyasszony. — Tudja, hogy itt a fürdés ideje, hát ébredzik. Katika, meleg-e a fürdővíz?

— Igenis, már készítem — felelte készségesen a fiatalasszonyka testvérhúga.

— Hogy fogják hívni a babát? — érdeklődött Hedvig.

— Imrének szeretnők keresztelni, a fiatalúr nevére — felelte Balázsné szelíden. Aztán félénken fordult asszonyához:

— Vajjon elvállalná-e a fiatalúr keresztfiának, ha szépen megkérnők erre?

— Bizonyal szívesen megteszi — válaszolta Feketéné jóindulattal.

— És ki lesz a keresztanyja? — kérdezte Hedvig.

— Hát ha a kisasszonyka volna szíves és keresztvíz alá tartaná...

Hedvig boldogságtól ragyogó szemmel nézett Feketénére:

— Lehet ez?

— Lehet, kislányom; elvállalhatod a keresztanyaságot, ha tisztában vagy vele,

hogy ez nemcsak név, hanem komoly kötelesség. A keresztszülőnek törődnie kell a gyermekkel s különösen arra kell ügyelnie, hogy jó katolikus nevelésben részesüljön.

Úgy látszik, hogy az egyelőre még pogány Imre hosszúnak tartotta ezt a beszélgetést, mert türelmetlenségének hangos közbeszólással kifejezést adott.

— No, gyere, gyere, végezzük el hamar a tisztálkodást — vette karjára a nagyaszonny. — Katika, te pedig nézzed jól, hogyan fürdetem, hogyan pólyázom, hogy nénédnek mielőbb segítségére lehess.

A teknő mellé Hedvig is odaállt és szívéből mulatott azon, hogy az ő leendő keresztfia hol mosolyogva, hol prüszkölve hogyan forgatja a fejcskáját s hogyan csapkodja bizonytalan kis kezével a vizet.

Hazafelé menet megkérdezte Feketénétől:

— Ugye szabad lesz majd nekem is fürdetni meg pólyázni a kis Imrét?

— Majd akkor, ha egy kicsit nagyobb lesz.

— Addig megtanulom jól! Elkérem a Rózsika nagy babáját és azon fogom gyakorolni... De úgy látom, egy kicsit sápadt a mamája...

— Míg megerősödik, küldünk neki ebé-

det a mi konyhánkról — hangzott a felelet.
— A kicsi is jobban fejlődik majd így.

— Majd én viszem le mindennap, jó?

— Helyes, kislányom. Látom már, hogy derék, gondos keresztmama lesz belőled! — dicsérte meg Feketéné mosolyogva.

Ettől kezdve Hedvig majdnem mindennap megfordult az egyszerű béreslakásban, hol az okos édesanya, hol Márta társaságában. Az ő példájukon tanulta, hogyan segít a keresztény nő ott, ahol erre szükség van. És oly kedvesen, olyan büszkeséggel dédelgette az újszülött béresgyereket, hogy Márta egyszer így szólt:

— Ni, milyen mosolygósan nézeget a kis Imre! Ülj csak oda vele hamar az ablak mellé, majd lefényképezlek!

Ekkor készült el a második fényképsorozat utolsó s talán legbájosabb felvétele: a büszke és boldog kis keresztmama, karján pufókarcú keresztfiával.

*

A Fekete-gyerekek hozzá voltak szokva ahhoz, hogy Mártának engedelmeskedni kell, akárcsak az édesanyjuknak. Mikor tehát Kálmán megkapta tőle a tekercset azzal az utasítással, hogy felvételeit hívja elő, — azonnal hozzáfogott a munkához.

És elámult a kedves, bájos képeken, me-

lyek szeme elé tűntek. Pedig mindegyiken ugyanaz a Hedvig szerepelt, kiről ő a nyáron olyan kacagtató képsorozatot csinált.

— Nézd csak, Imre! — mutogatta bátyjának. — Nézd, itt Hedvig gépen varr!

— Ezen meg milyen kedves ázzal a nagy seprűvel... Hát takarítani is tud?!

— Itt meg buzgón kavar valamit, s Borcsa néni milyen meglepődötten szemléli. Bizonyosan a szilvalekvár-főzéskor vette le Márta...

— Itt kosárral a karján indul valahová... Ejnye, hát már bírja vinni?!... Úgy látszik Müller nénihez ment, mert ugyanabban az öltözetben áll itt a kápolna küszöbén. Milyen szép azzal a sok virággal a karján!...

— Ezen meg Lacikának olvas valamit. Hogy figyel a kis öcskös!

— Itt horgol. Mennyire iparkodik!... És nézd, milyen helyes itt pólyásbabával a karján! Ezen talán a legkedvesebb!

— Valószínűleg a Balázsék kislánya van az ölében — szólalt meg Imre s gyönyörködve nézte a bájos képet. Majd kis idő múlva hozzátette: — Bizony no, büszke vagyok a leendő keresztfiam keresztmamájára!

Aztán csendes szóval odafordult öcséhez:

— Úgye most már elismered, hogy ízlés-

telen kamaszkodás volt tőled az az „Én” című képsorozat. A mi kis vendégünk nem érdemelte meg, hogy bántsod; — nem üresszívű leányka ő! Magyar emberhez pedig semmikép sem illik az ilyen lovagiatlanság!

— Igazad van — felelte Kálmán egyszerűen. S ha az édesapa hallotta volna ezt a szép, őszinte feleletet, nagy öröme telt volna benne. Mert amelyik diák hibáját ilyen egyszerű alázatossággal el tudja ismerni, abban férfias erő és bátorság lakik!

És Kálmán gondosan elkészítette Hédi-ről a második képsorozatot, szakasztott olyan kiállításban, amilyen az első volt. Címet is adott neki. Most azt írta reá, hogy: Napsugárka.

Aztán gondosan becsomagolva póstára tette. Levelet is mellékelte hozzá Hedvig számára. Egyszerű, őszinte szavakkal bocsánatot kért ízléstelen tréfájáért és arra kérte, adjon neki módot, hogy valamiképen jóvátehesse hibáját.

Márta nagy örömmel vette jól sikerült felvételeit.

— Látod, Hédi, mondtam, hogy én csinállok rólad *igazi* fényképsorozatot! — szólt büszkélkedve a leánykához.

Hédi elmosolyodott. Aztán két karját pu-

hán, melegen a fiatal leány nyaka köré fonta s ezt súgta a fülébe:

— Tudom én, hogy csak azért lettek ilyen szépek ezek a képek, mert minden reggel eszembe juttattam azt, amire te tanítottál:

„Hédi, vigyázz! — Az „Én” nem az első személy!”

— Csak a nyelvtanban — válaszolta Márta nevetve s bensőséges szeretettel csókolta meg a kedves gyermeket.

A kis keresztmamának éppen kapóra jött Kálmán lovagias ajánlkozása, hogy valamivel szolgálatára lehessen. Komoly gondjai voltak ugyanis. A kicsi Imre már háromhetes és voltaképen még mindig nem keresztfia, mert hiszen még pogány szegényke! A város messze van, az idő egyre rosszabbodik s a néni is azt mondja, hogy ilyen csúf téli időben veszedelmes dolog lenne útrakelni vele. Kisbabának pedig hamar történhetik baja; s micsoda keresztmama az, aki még arról sem gondoskodik, hogy a gyermek idejében meg legyen keresztelve?!

Föl is tette egyszer gondterhes arccal a kérdést:

— Nem lehetne szépen megkérni a plébános urat, hogy jöjjön ki s keresztelje meg itt a kis Imrét?

— Hogyne lehetne — válaszolta derűsen a házigazda. — Bizonnyal szívesen megteszi, ha szépen megkéred rá.

— De hát hogyan kérjem én meg?

— Irj neki! És írd meg azt is, hogy mindnyájan nagyon örülnénk, ha megtisztelne bennünket látogatásával.

— A! Kineveti az én magyar leveletem a plébános úr! De írok Kálmánnak, hogy kérje meg ő.

— Úgyis jó lesz kislányom — mosolygott rá Guszti bácsi.

El is készült még aznap a következő levél:

„Kedves Kálmán!

Szívélyesen köszönöm meg a Levelet. És én igazán nem haragszom, — hanem köszönöm meg azokat a csúnya Fotoképeket, miket csinált. Papa mindig mondott nekem, hogy vagyok kiállhatatlan, — de nem hittem, csak mikor azok a Képeket láttam.

Ha igazán akar hozzám még jó lenni, segítsen, hogy a Balázs Imre keresztelve legyen. Olyan herzig a Baba! Én leszek neki a Keresztmama. A Hidegben nem lehet Városban vinni. Ha megkéri ott a Plébános Urat és ő eljönne keresztelni. Guszti Bá-

csiék üzenik, hogy örülnének a Tiszteltetésnek.

Köszönöm, hogy fárad nekem. Viszonlításra sok Üdvözet a hálás

Hedvigtől".

*

A földesúr csilingelő szánon maga ment le a déli vonathoz a plébános úr elébe. Nem csak azért tette ezt, mert őszintén örült kedves barátja látogatásának, hanem azért is, hogy emberei lássák, mily megtisztelő dolognak tartja, hogy a lelkiatya felkeresi őket a csöppnyi kis Balázs Imre miatt.

Természetes, hogy a major apraja-nagyja ünneplőbe öltözve fogadta őket. És mindenki igaz áhítattal vett részt a szép szertartáson, melyen a messzi idegenből idekerült keresztmama a dolog komolyságának teljes tudatával és csengő magyar nyelven adta meg a kívánt feleleteket keresztgyermeké nevében.

A nemeslelkű földbirtokos gondoskodott róla, hogy e napon a major minden lakója ünnepi ebédhez üljön, — a plébános urat pedig arra kérte, hogy legyen az ő asztaluknak szívesen látott vendége.

— Még ha nem is hívnál, édes Guszti barátom, akkor is nálatok ebédelnék! — válaszolta derűsen a plébános úr. — Méltán ne-

vezhetnének ügyefogyott embernek, ha a ti kedves, vendéglátó házatokat elkerülném!

Mert úgyis volt az, hogy Feketéék vendégszerető úri körében mindenki jól érezte magát. Hiszen az asztalfőn olyan háziasszony ült, ki a legnagyobb figyelemmel tudott vendégei kényelméről gondoskodni s azok kívánságait szinte kitalálta. A házigazda mindig csupa tréfa, sziporkázó ötletesség, — körülöttük vidám, jól nevelt gyermekek — valóságos üdülés volt mindenki számára ez a kedves családi kör.

— No, hát igyunk egyet a kis Balázs Imre egészségére! — mondá a házigazda, miközben bort töltött a vendég poharába.

— Helyes! De Isten éltesse a derék kis keresztmamámat is, aki annyira szívéen viseli a kicsike sorsát — felelte a plébános úr és elismeréssel emelte Hedvig felé a poharát.

— Köszönöm szépen! — felelte a leányka kissé elpirulva. — Oh úgy örülük, hogy megvolt a keresztelő! — Aztán hirtelen felbátorodva hozzátette: — És olyan nagyon tudnék még valaminek örülni!

— No hadd halljuk, mi az? — biztatta a plébános úr jóságosan.

Hédi merészen kimondta:

— Az öreg erdész néni nagyon szeretne

karácsonyra gyónni meg áldozni; de kérni nem is meri!

— Beteg talán Müllerné? — fordult a vendég a ház asszonyához.

— Nem beteg, sőt hála Istennek annyira jól bírja magát, hogy még ilyen csúszós, havas időben is el-eltipeg a kis kápolnáig, csak hát gyakran panaszkodik, hogy mennyire hiányzik neki ott a szentségi Úr Jézus.

— No, hát szerezzünk a jó öreg léleknek igazán szép ünnepet! Kijövök valamelyik nap újra s elhozom számára a Szentséget.

— Oh milyen boldog lesz! Köszönöm szépen! — kiáltotta Hédi és örvendezve csapta össze a kezét.

Ekkor megszólalt a házigazda:

— Ha már olyan nagyon jó leszel s kifáradsz újra az öreg Müllerné miatt, nem volnál-e szíves a béreseimnek, cselédeimnek is alkalmat adni arra, hogy karácsony előtt lelkileg összeszedjék magukat? Igen sajnálatos dolog az amúgyis, hogy a nagy távolság miatt vallási kötelességeiknek olyan nehezen tehetnek eleget.

A plébános úr gondolkozva húzott elő a reverendája zsebéből egy kis jegyzőkönyvet.

— Hát lássuk a naptárt... Természetesen csakis valamelyik hétköznapi lehetne a

dologról szó. Itt van ni... például 15-én. Akkor kijöhetnek a reggeli vonattal, meggyöntatnám őket, aztán szentmisét mondanék a kis kápolnában. Hoznék magammal elegendő kisostyát, úgyhogy valamennyien megáldozhassatok.

No lett erre a hírre izgalom, készülődés a majorban. Mert az ottani gyermekekről a kis Jézus nem szokott karácsonykor meglepedkezni, ajándékaival el szokta látni őket. De hogy a felnőttekhez is eljöjjön, szívüket megtisztítsa és abban lakást véve, széppé, bensőségessé tegye számukra is az ünnepet, — az eddig még nem történt meg!

Müller néni meg éppen nem tudott hová lenni az örömtől. Hogy ő azt megérhette, hogy karácsonykor szentmisén lehet jelen és áldozhatik. Boldogan tipegett Márta meg Hedvig körül, mialatt azok a kápolnát fenyoállalakkal ékesítették és buzgón sepergette az előtte levő térséget.

— Látod, Hédike, az lesz a templom hájója — magyarázta Márta tréfálkozva — s a kápolnácska lesz a szentélye.

— Oh, milyen kár, hogy ilyen picike ez a kápolna — sóhajtotta Hedvig. — Milyen kár, hogy nem férünk bele valamennyien!

És megérkezett a várvavárt nap, a major

nagy ünnepe, mely Hedvignek felejthetetlen élményt hozott.

Gyönyörű napsütétes délelőtt volt, mikor a major lakói a gyónás szentségében megtisztult lélekkel elindultak a kis kápolnához szentmisére. Köröskörül úgy csillogott a hó, mintha minden gyémánttal lenne tele hintve. Elöl haladt földesuruk, az Isten szolgájának kijáró tisztelettel a plébános úr balján. Követték családja tagjai, majd béresei, cselédei, egész házanépe. A kápolna előtti térség oly tisztára seperve várta őket, akár a lakószoba; az oltáron pedig égtek már a gyertyák, Müller néni örvendve váró szívének jelképei.

A szentmise megkezdődött. S ha a jelenlevő egyszerű emberek egyike-másika nem tudta volna átérezni, mily fölséges cselekménynek részese, elég volt ránézni az oltárnál mélységes alázattal szolgáló földesúrra, hogy szívét igaz áhítat töltse el, s lelke a régi adventi énekek szárnyán magasságok felé lendüljön...

Evangelium után egyszerű, szívhez szóló szavakkal magyarázta meg a plébános úr, hogy az isteni Üdvözítő ma se a pompát, gazdagságot keresi, hanem ugyanazt, amit azon a fölséges éjjelen, melyen először szállt közénk: a tiszta, becsületes, őt szerető

szíveket. És az ilyen egyszerű kis erdei kápolna is maga a mennyország, ha leszáll az oltárára az, ki az ég és föld Ura s az egész világmindenségnek központja...

Hedviget megkapták e szavak. Lelkét hirtelen beragyogta a nagy igazság: Krisztus Urunk a világ középpontja; övéi vagyunk, s az a legnagyobb boldogság e földön, ha neki élünk, neki szolgálunk!

És ez a fölséges Úr Krisztus mindjárt itt lesz az oltáron, — aztán a szívünkbe száll.

Soha még oly mélységes áhítattal nem vett részt szentmisén, soha még oly buzgósággal nem áldozott, mint ott a hóborította erdőben. S mikor aznap szokásos heti beszámolóját írta édesapjának, e lelkesült szavakkal kezdte:

„Apus! Tudom már, hogy hol a világ igazi közepe!” — És színes szavakkal, áradozó lélekkel számolt be gyönyörű élményéről: arról, hogy a havas erdő pici kápolnájának oltárára leszállott ma közéjük a világmindenség közepe, az Úr Jézus!...

*

Amint Bauer Károly e levelet olvasta, elégedett mosoly ült ki az arcára. — No, hála Istennek! — sóhajtott megkönnyebülten.

Meglehetős nézeteltérései voltak ugyanis

az anyósával. Annak roppant hiányzott egyetlen, kényeztetett unokája; szemrehányásokat tett vejének a miatt, hogy elküldte hazulról, még hozzá olyan hosszú időre — s egyre azt hajtogatta, hogy nem lesz nála szerencsétlenebb valaki a világon, ha még a karácsonyt is a leányka nélkül kell eltöltenie. Bauer Károly viszont ragaszkodott ahhoz, hogy addig nem hozza haza a gyermeket, míg meg nem tanulta, hogy nem ő a legfontosabb személyiség a világon. Mikor elküldte, kimondta ezt — és állja is, mert a nevelésben első dolog a következetesség.

De most már világos, hogy elmehet érte.

Útnak is indult az első vonattal. Érkezéséről nem értesítette barátját, így hát nem is várta senki a kis feltételes megállóhelyen. Ugyanabban a késő délutáni órában szállt le a helyi vonatról, mint hónapokkal ezelőtt a leánykája. Csakhogy most már persze réggen beállt az est. Az órház tájkát megvilágította két szerény petróleumlámpa, — azon túl azonban csak a hó fehérsége enyhítette valamelyest a sötétséget.

— Lakik messzi ide a Fégede Gusztáv föltpirtokos úr? — érdeklődött a pályaoρνél az egyetlen leszálló utas.

— Bizony kérem, félórába beletelik, míg az ember odaér — felelte a megszólított.

Majd látva, hogy a jól öltözött idegen kissé tanácstalanul néz körül, hozzátette: — Ha a vonat elment, szívesen föl kísérem a nagyságos urat.

— Köszönöm, az jó lesz.

És a derék ember egyik kezében kézilámpással, a másikban az utas kis táskájával elindult az idegen úr előtt az udvarház felé.

— Vendéget hozok! — kopogtatott ott tisztelettudóan, de úgy, mint aki járatos a házban s aki már nem először cselekszi ezt.

— Isten hozta a vendéget! — ment elébük a barátságosan a házigazda. Aztán felkiáltott: — Nini! Te vagy az, Karcsi pajtás! Isten hozott! No de ilyen meglepetést! ... Lesz itt öröm! ...

— Szaladj csak, Rózsikám — fordult kislányához — keresd elő hamar Hédikét! Mondd meg neki, hogy itt van a papája.

— Hédi a konyhában van — felelte a kislány. Majd titokzatosan hozzátette: — Nekem nem szabad odamenni; a Jézuskának segít!

A vendég mosolyogva cirógatta meg a bájos gyermeket.

— Hű, az nagy dolog! De engem talán beengednek oda!

— Azt hiszem, igen — felelte Rózsika komolyan.

Hédi éppen a karácsonyfára való mézeskalács-csillagokat szaggatott a gyúródeszkán könyökiig felgyürközve. Az ajtó nyílására feltekintett...

— Jél — kiáltotta nagy meglepetésében, aztán apja nyakába ugrott s amúgy lisztes kézzel úgy össze-vissza ölelte, hogy a kefének másnap ugyancsak akadt dolga azon a télikabáton!

— Hát ez az én sápadt kis szobavirágom? — fordult Bauer Károly sugárzó arcú barátjához, nem győzvén gyönyörködni megnőtt, megerősödött, piros arcú, dolgos leánykájában.

— Ő az bizony. Látod: a magyar földön, magyar levegőn, magyar szívek között ilyen szépséges bazsarózsák virulnak!

Elképzelhető, milyen jól érezte magát a vígkedélyű ember ezen az estén barátja meleg, napsugaras családi körében.

— Ó, hogy örülök, hogy eljöttél, papa! — ölelte át hízelegve a kislánya. Meglátod, milyen pompás karácsonyi mákos-diós patkót kapsz! Már megtisztítottuk hozzá a diót...

— Nem ünnepelek én itt, gyermekem — felelte édesapja komolyan. — Hogy ma-

radhatna szegény nagymamád karácsonyra egészen egyedül?

— Ó, hát miért nem hoztad őt is mindjárt magaddal!

— Tudod, hogy gyenge és öreg ő már ahhoz, hogy téli időben ilyen nagy útra keljen. Azért jöttem, hogy téged hazavigyek s így neki is vidám ünnepe legyen. Holnap pihenek egyet és körülnézek egy kicsit Guszti bácsi birtokán. Aztán hálásan megköszönjük, hogy olyan nagyon-nagyon jók és kedvesek voltak itt hozzád, — s holnapután indulunk hazafelé.

— Igen, — felelte Hedvig — arcára hirtelen árnyék borult. Ilyen váratlanul hagyjon itt mindenkit és mindent... Félben maradjanak a karácsonyi nagy előkészületek, a Mártával tervezett meglepetések...

— Hedvig, Hedvig, — súgta ekkor halkan a szíve — nem az „Én” öröme a fontos! Szegény öreg nagymamád, aki rád pazarolja minden szeretetét, nem tölthet szomorú, magános karácsonyt!

És egyetlen szóval el nem árulta apjának, mily nehezére esik megválni a kedves helytől s a drága jó emberektől, kiket annyira megszeretett.

Másnap délelőtt Fekete csakugyan megmutogatta vendégének szép gazdaságát.

Ebéd után pedig Hédi indult el vele s Mártával az erdő felé. Mert még Müller nénitől is el kellett búcsúzni!

A kis öreg éppen az erdei kápolna felé tipegett. Ott érték utol a tisztáson. Igen megörült a kedves vendégeknek, — de könnybe lábadt a szeme, mikor meghallotta, hogy Hedvig búcsúzni jött, — utazik haza.

— Ó, hogy fog hiányozni nekem, drága aranyom!... Mennyi jóssággal volt hozzám... S hogy is köszönjem meg, hogy olyan gyönyörű karácsonyi ajándékot szerzett nekem...

— Az ám, — fordult ekkor Bauer Károly a leánykához — hát te mit kívánsz karácsonyra?

És csodálatos, Hedvig erre a kérdésre hirtelen nem tudott felelni. Szép kis terítőt hímzett ő már a néninek karácsonyi meglepetésül, — Márta levelezőlapjait bera-gasztotta titkon az albumába, — Lacikának Paprika Jancsit, Rózsika babájának szép új ruhát varrt Márta segítségével, — még azt is kitervelte, hogy mivel fogja meglepni a kicsi keresztfiát, — csak azon felejtett el gondolkodni, hogy ő maga mit is kérjen karácsonyra!

— No, hadd hallom! — unszolta apja. És ekkor egyszerre fölséges gondolata

támadt. Olyan, amelytől maga is szinte megdöbbsent.

— Nagyot is kérhetek? — fordult komolyan édesapjához.

— Kérhetsz.

— Nagyon nagyot is?

— Azt is! — felelte apja biztatóan.

— Hát akkor kérlek szépen, építtessd át ezt a kis kápolnát akkorára, hogy a majorbeliek mind beleférjenek, amikor szentmisét mondanak benne. Ez lesz az én leggyönyörűbb karácsonyi ajándékom!

Bauer Károlyt meglepte leánykája kívánsága, — de mélyen meg is hatotta. És úgy érezte, hogy valóban nagy-nagy hálával tartozik az Úristennek azért, hogy gyermekét nemcsak testileg megerősödve, de lelkiileg is ennyire megnemesedve viheti haza. E hálájának külső jelét adná a kápolnára vonatkozó kérés teljesítésével... Rövid gondolkozás után így felelt tehát:

— Jól van, kislányom. Beszélek róla Guszti bácsival és majd megcsináljuk a dolgot.

— Pajtikám, kisül, hogy te is „templom-építő” Hedvig leszel, akárcsak Nagy Lajos magyar király leánya! — ölelte meg Márta a leánykát ujjongó örömmel.

— *En?* Ó dehogy is én! — felelte őszinte

alázattal a világ egykori közepe. — Az én drága jó papám lesz a templomépítő, — akinek egész életemben hálás leszek ezért!

*

A megye székhelyének pályaudvarán másnap délután három diák várta ünnepélyesen a hazulról érkező kisvonatot. Búcsút akartak venni Hedvigtől. Kálmán gondosan papírba csomagolt virágot tartott a kezében. Ha pedig egy diák a zsebpénzét virágra adja, — annak komoly oka van. Ezúttal a pénzáldozat „virágnyelven” őszinte nagyra-becsülést jelentett.

Befutott a gyorsvonat... A fiúk ügyesen, szolgálatkészen fölsegítették rá a messze utazókat. Még egy perc...

Hédi szőke fejecskéje kihajolt újra az ablakon.

— Imre kérem!

A fiú odalépett.

— Viselje jól gondját a keresztfiunknak!

— Igenis, Hédike — hajtotta meg magát Imre mosolyogva.

— Itt a pénzem — nyújtotta felé aztán tárcáját a leányka. — Én már nem érek rá, vegye meg hát, kérem, helyettem azt a cipőcskét, amit karácsonyra akartam neki adni... Tudja, olyan meleg, kötött cipőcskét, amelyet akkor húznak majd a lábacs-

kájára, amikor kiveszik a pólyából — magyarázta komolyan a gondos kis keresztmama.

A nagydiák kissé meghökkent arccal hallgatta a különös megbízást, ám aztán ismét meghajtotta magát.

— Meglesz az is, Napsugárka — felelte megint csak mosolyogva.

Mégegyszer kezét szorítottak, és a vonat lassú kattogással kiindult a pályaudvarról.

Imre hosszan integetett a távozók után . . .

S hogy annakidején vissza nem hozza-e majd élete hűséges társául és saját gyermekei gondos édesanyjául — az a jövő titka!

